

Kutyák

búvár zsebkönyvek

Móra

2.

SZINÁK-VERES

Kutyák 2

BÚVÁR ZSEBKÖNYVEK
MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

ÍRTA DR. SZINÁK JÁNOS
RAJZOLTA VERES LÁSZLÓ

A BORÍTÓT URAI ERIKA TERVEZTE

Népes család a kutyáké; egyes kinológiai szakkönyvek 360, újabb források már közel 800 fajtát emlegetnek. Ez a szinte fantasztikus szín-, forma- és méretgazdagság az elmúlt száz esztendőben alakult ki. A kutya, amilyennek ma ismerjük, az ember „teremtménye" —fantáziájának, kísérletező- és alkotókedvének az eredménye.

A kiindulópont azonban a sokoldalú ős, a farkas volt. Ennek a nagyszerű ragadozónak az *ásási mániáját* például a terriereknél aknázták ki, amelyek „bemennek a föld alá", vagyis kotorékmunkát végeznek. *Kíváncsiságát,* valamint azt a tulajdonságát, hogy *támadás előtt megáll,* a szárnyasokra vadászó kutyáknál hasznosították. Az a szokása, hogy *csaholva követi a nyomot,* a vadászfajták, míg az *elejtett vad behozása* a retrieverek jellemvonása lett. A farkas *ragaszkodik a kiszemelt prédához,* és akár egy egész nyájon vagy csordán keresztül követi szagnyomát — ugyanígy viselkednek kései utódai, a vérebek. Természetes *barátságossága,* lojalitása a kedvencként tartott ebek megbízhatóságát eredményezte. Végül rendkívüli *alkalmazkodóképességének* köszönhető a legkülönbözőbb körülmények között is boldogan élő sok-sok kutyafajta megjelenése.

Volt tehát miből válogatni, amikor a *Kutyák 2* összeállítására sor került. Főként az a törekvés vezetett bennünket, hogy hazai tájakon csak nagy ritkán vagy egyáltalán nem látható kutyákat mutassunk be. Olyan ebeket, amelyek talán nem olyan népszerűek és ismertek, mint divatosabb társaik, de legalább annyira kedvesek, ragaszkodók, értelmesek, hűségesek. A leggyakrabban előforduló fajták ismertetésétől eltekintünk, már csak azért is, mert megtalálhatók a Búvár Zsebkönyvek több kiadást megért, *Kutyák* című kötetében.

(A fajták bemutatásánál feltüntettük mindazokat a neveket, amelyeket hazai szakkönyvekben megtalálunk.)

Angol masztiff. A kutyák nagy családjának nehézsúlyú sztárja. Kialakulásában a legfélelmetesebb, hatalmas termetű ebek: a moloszszusok, valamint a különböző dogok játszottak szerepet. Az ókori hódítók - például Nagy Sándor és Julius Caesar - csodálták a masztiff lenyűgöző erejét, rettenthetetlen bátorságát, s elősegítették elterjedését. Bizonyos fokig talán ennek is köszönhető, hogy a középkori Angliában nagy közkedveltségnek örvendett. Nem alaptalanul! Ezt a rendkívül sokoldalú fajtát hadikutyaként, házőrzőként, vadászebként, sőt vadállatok elleni viadalokban gladiátorként egyaránt alkalmazták. Később vesztett népszerűségéből, ám külső és belső értékeit továbbra is megőrizte. A modem masztiff a bernáthegyi mellett a legsúlyosabb, legnagyobb „kutyaegyéniség" - marmagassága 70-80 cm, súlya pedig elérheti a 100 kg-ot is! A fajta legszebb példányainál a testtömeg persze figyelemre méltó küllemi vonásokkal - hatalmas fejjel, erőteljes nyakkal, széles és mély mellkassal, masszív csontozattal és izomzattal párosul. Rövid, sűrű szőrzete szürkésfakó vagy tigriscsíkos, az arcorri részen fekete maszkkal.

Tibeti masztiff. Arisztotelész írja erről a hatalmas kutyáról: „Az emberek azt tartják, hogy a kutya és a tigris kereszteződése." Valóban, a tibeti masztiff harciassága, vakmerősége és testméretei érthetővé teszik az ókori bölcs megállapításait. A kinológiai szakkönyvek úgy emlegetik ezt a jól megtermett ebet, mint valamennyi hegyikutya ősét. Már Ninive és Babilon romjai alól előkerült reliefeken is megfigyelhetők ezek az állatok. Jóval később - a XIII. században - Marco Polo is megemlít egy „szamár nagyságú" kutyát, amelyet Mongóliában látott, s amelynek leírásából a tibeti masztiffra ismerünk. Komor tekintetű, lelógó fülű, egy kissé az újfundlandira emlékeztető eb. Nagyon ritka fajta, Tibeten kívül tulajdonképpen sehol sem honosodott meg igazán. Közepesen hosszú, durva, kemény szőrzete fekete, illetve zsemleszínű. Marmagassága 80 cm, testtömege 90 kg.

I. tábla

Bordeaux-i dog. Ősi származású harci kutya. Már az asszírok is használtak háborúskodásaik során ilyenfajta hatalmas felépítésű ebeket. Tulajdonképpeni őse a „mészároskutya”, amellyel a középkorban medvére és vaddisznóra vadásztak. A XVIII. század vége felé így írtak róla : „Noha erős és bátor eb, néha szinte kegyetlen, ámde rosszkedvű, szomorú, kevésbé társas lény, nemigen ragaszkodó, lusta, különben is rég letűnt már a divatja.” A fajta ez idő tájt csaknem végképp kipusztult. Csupán Közép-Franciaországban akadt belőle néhány példány, vagyis azokon a helyeken, ahol fennmaradt a cirkuszi játékok hagyománya. A bordeaux-i dog farkassal, medvével, bikával mérte össze erejét. Az első francia kutyakiállítást 1663-ban rendezték Párizsban, ahol nyolc bordeaux-i dogot is beneveztek. Itt használták először a „bordeaux-i” elnevezést. Tenyésztése ettől kezdve némiképp fellendült, de a fajta mind a mai napig nem vált igazán kedveltté, holott modern változata tökéletes testőr, megbízható „társ”, kiváló házőrző. Rövid szőrű, a boxerre emlékeztető küllemű, de sokkal robusztusabb annál. Színe vörösesbarna, az arcorri részen fekete maszkkal. Marmagassága 58-66 cm, testtömege 35-50 kg.

Sar-pej. (Shar-pei). Évszázadok óta él Kína déli tartományaiban, a Dél-kínai-tenger mellett. Valószínűleg már a Han-dinasztia idején (időszámításunk előtt 202 évvel) is ismerték. Alapvető feladata a jószágok és a lakóhelyek védelme volt. Később harci kutyát formáltak belőle. E viadalokban erőszakosságával, vad és vak dühével, valamint kitartásával tűnt ki. Később a fajta népszerűsége oly mértékben csökkent, hogy közel állt a kipusztuláshoz. Szerencsére 1971-ben egy amerikai kinológiai szaklap felhívta rá a figyelmet, mozgósította a tenyésztőket, hogy megmentsék a kihalástól. Zömök, ám arányos, erőteljes felépítésű kutya. Rendkívül eredetivé teszi megjelenését ráncos és redős bőre, amely szinte „lötyög” a testén. Szőre rövid. Színe homoksárga, néha vörhenyes, fekete vagy kékes csillogású. Marmagassága 41-51 cm, testtömege 20-25 kg.

Argentin dog. Az argentinok egyetlen elismert és ma már a világ sok országában elterjedt kutyafajtája. Származása ismeretlen, még az argentin kinológusok is csak feltételezésekbe bocsátkoznak. Lehetséges, hogy boxert és valamilyen masztiffszerű kutyát használtak fel kialakítása során. Különösen a feje hasonlít a boxeréhez. Hazájában rámenőssége, félelmet nem ismerő természete miatt harci, illetve munkakutyaként alkalmazzák. A legnehezebb helyzetekben is feltalálja magát. Erőteljes felépítésű, izmos, gyors, rugalmas állat. Tartózkodó, idegennel szemben elutasító, egyébként értelmes, tanulékony, vidám, játékos. Érdekes karakterét jellegzetes fejének köszönheti. Arcorri része rövid, szögletes. Fülét csonkolják. Farka hosszú, vízszintesen tartja. Szőrzete rövid, testhez simuló. Színe teljesen fehér, kis sötét folt a fejen megengedhető. A világos szemű, valamint a süket egyedeket kizárják a tenyésztésből. Marmagassága 60-65 cm, testtömege 40-45 kg.

Tosa. Minden ország ebtenyésztői - ha valamelyest is adtak magukra - kialakították sajátos „nemzeti" kutyafajtáikat. A japánok sem maradtak le ebben a „nemes versengésben". Számos érdekes, különleges és szép fajtát hoztak létre. Közülük is kiemelkedik - a szó szoros értelmében - a tosa. Kitenyésztése során - amely elég sokáig, 1868-tól 1912-ig tartott - felhasználták az angol bulldogot, a bullterriert, a német dogot, sőt a bernáthegyi kutyát is. Mindezek ellenére inkább az angol vérebre hasonlít, de erőteljesebb, izmosabb felépítésű állat, füle pedig lényegesen kisebb. Hazájában - nagy testi ereje és kemény, harcias természete miatt - régebben kutyaviadalok sztárja volt, manapság rendőrkutyaként alkalmazzák. Elsőrendű őrzővédő eb. Temperamentumos, tanulékony, határozott, gazdája védelmében veszélyes ellenfél, idegennel szemben bizalmatlan. Sok mozgást, mindennapos foglalkoztatást kíván. Feje hatalmas, füle lelóg. Szőrzete rövid, sűrű. Leggyakoribb színe a vörösesbarna, néha fehér jegyekkel. Marmagassága 60 cm felett, testtömege 30-38 kg.

Ír farkaskutya. Ősrégi fajta. Származásával kapcsolatosan a leggyakrabban azt a kérdést teszik fel, hogy vajon azok az ír farkaskutyák, amelyeket manapság láthatunk a kiállításokon, az eredeti fajta valódi leszármazottai-e, vagy pedig a legendás hírű kutyák „újrateremtett", modern változatai. Nos, erre a kérdésre elég nehéz határozott feleletet adni, annyi azonban bizonyos, hogy mindenképpen nagy múltú ebekről van szó. Az ír történelmet szinte végigkíséri az ír farkaskutyákról szóló tarka, romantikus históriák. Számtalan „hiteles" történet kering például arról, hogyan ölte meg egy híres ír farkaskutya - 1700 körül! - a legutolsó farkast Írországban. Ezután viszont már nem nagyon hallani róluk, lassan nemcsak a legendák, hanem maguk a kutyák is eltűntek, hogy később újra „feltámadjanak" - mégpedig megőrizve eredeti formájukat, tulajdonságaikat. Az ír farkaskutya egyértelműen az agarak csoportjába tartozik. Egyes angol források valóságos óriásnak írják le, de ez több száz évvel ezelőtt lehetett így. Napjainkban minimális marmagassága 77-80 cm, testtömege 60 kg. Szőrzete sűrű, durva, közepesen hosszú. Színe szürkésfekete. Hatalmas termete ellenére a legszelídebb ebek közé tartozik.

Szarvasagár. (Deerhound). Valószínűleg a föníciai kereskedők vitték magukkal Angliába, és így kerülhetett később északra, Skóciába. A fajta különösen a XVI. száladban - a szarvasvadászatok virágkorában - volt népszerű, később a deerhound-állomány egyre gyérült, és bár sikerült megmenteni a kipusztulástól, sohasem vált igazán közkedveltté. Hasonlít az ír farkaskutyára; sokan az első pillantásra összetévesztik a két fajtát. Hatalmas termetű, durva szőrzetű, nem túl elegáns megjelenésű, de megbízható, értelmes, kedves kutya. Feje elkeskenyedő, füle lelógó. Farka csánkjáig ér. Színe leggyakrabban kékesszürke, de előfordul a homokvörös, a sárga és a szürke különböző árnyalataiban is. Szőrzete semmiféle ápolást nem igényel. Marmagassága 71 cm felett van, testtömege 30-48 kg.

Akita. A japánok kedvelt őrző-védő kutyája. Valamikor régen, még az ókorban nagyvadakra vadásztak vele, később a kutyaviadalok egyik hírneves főszereplője volt. Amikor pedig betiltották ezeket a nem éppen vértelen küzdelmeket, az akita „más foglalkozás után nézett" : sportkutya és kedvenc lett belőle. Termete, gyorsasága, ereje, bátorsága, nagy támadókedve miatt azonban a fajta elsősorban harcra termett. Manapság éppen ezért ideális személy- és házőrző eb; érdemes ilyen irányú ösztönös képességeit kiképzéssel tökéletesíteni. Kiváló tulajdonságainak köszönheti, hogy Japán határain túl is kivívta a kutyabarátok elismerését, és egyre több országban foglalkoznak a tenyésztésével. Különösen kedvelt az Egyesült Államokban és Angliában. Tanulékony, gyorsan és szívesen sajátítja el a bonyolultabb tudnivalókat is. Jelleme nyílt, őszinte, egyenes. Felépítése, megjelenése egyértelművé teszi, hogy a spiccek családjába tartozik. Feje elkeskenyedő, füle kicsi, felálló. Farkát hátára kunkorítja. Szőrzete rövid, testhez simuló. Színe rőtvörös, fehér, tigriscsíkos, szürkésfekete, fehér alapon fekete foltos. Marmagassága 57,5-71 cm, testtömege 35-40 kg.

Afrikai oroszlánkutya. (Rhodesian ridgeback). Az egyetlen valódi oroszlánkutya, amely joggal viselheti ezt a büszke nevet, hiszen őshazájában valamikor oroszlánra is vadásztak vele. Természetesen legalább 4-5 kutya kellett ahhoz, hogy sakkban tarthassák, illetve visszavonulásra késztessék az állatok királyát. A fajta bölcsője tulajdonképpen Dél-Afrikában ringott; a ridgeback több évszázada élt már azon a tájon. Amikor a fehér telepesek északra, Rhodesia felé vonultak, magukkal vitték ezeket az erős, harcias, megbízható ebeket, hogy védelmezzék sátortáboraikat a vadállatok ellen. Manapság is mindenféle őrző-védő munkára alkalmazzák. Erőteljes felépítésű, fejlett izomzatú kutya. Az egyetlen olyan fajta, amelynek sajátos „szőrbarázda" található a hátán. Füle lelóg, farkát kissé kunkorítja. Szőrzete rövid, sűrű. Színe őzbarna, kevés fehér folt a szügyön előfordulhat. Marmagassága 61-68 cm, testtömege 30-35 kg.

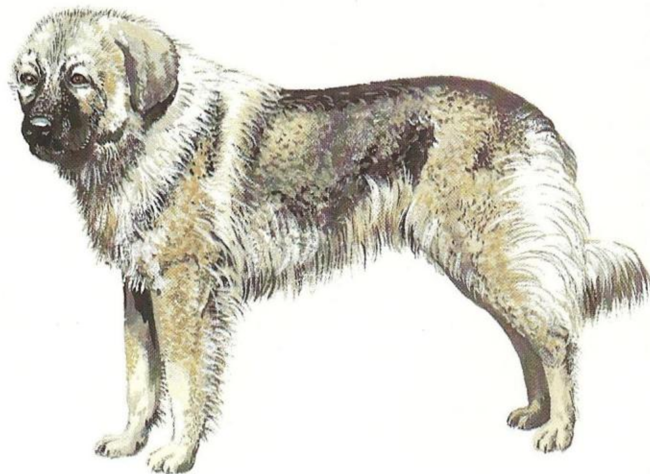

Kaukázusi juhászkutya. Származásának története hasonlít a többi pásztorkutyáéhoz. Feladata a csordák, nyájak őrzése volt, s bizony nemegyszer élethalálharcot kellett folytatnia a farkasokkal, hogy megvédje a rábízott jószágokat. Ez a sok veszélyt rejtő életmód ugyancsak bátor, erős, nagy testű ebeket alakított ki. A pásztorok is szigorúan szelektálták a kutyákat, csak a legéletképesebb, legharciasabb példányok maradhattak életben, és szaporodhattak tovább. Mivel a fajtát Oroszország egymástól távol eső területein tenyésztették, meglehetősen eltérő típusok jöttek létre. Az orosz kinológusok nemrég megpróbálták egységesíteni (standardizálni) a kaukázusi juhászkutyát. Ez olyannyira sikerült, hogy ma már egész Európában ismerik; egyre népszerűbb. Hazánkban csupán néhány éve foglalkoznak a tenyésztésével. A kutyakiképző iskolákban is felbukkant itt-ott, ezek szerint sportkutyaként ugyancsak bevált. Elsőrendű őrző-védő eb. Tanulékony, büszke, bizalmatlan, gazdájához hűségesen ragaszkodik, de idegenekkel szemben elutasító, olykor harapós. Feje hatalmas, füle lelóg. Szőrzete félhosszú vagy rövid. Színe szürkésbarna, vörösesbarna, csíkos, tarka foltos. Marmagassága 60-75 cm, testtömege 40-50 kg.

Sarplaninai juhászkutya. Egyike a legrégibb, legismertebb jugoszláv pásztorkutyáknak. A karsztvidék pásztorai és a falun élő tenyésztők mindig gondosan ügyeltek arra, hogy a fajta a legkiválóbb egyedekkel gyarapodjon. A kinológusok úgy tartják, hogy eredetét tekintve valahol az ókor molosszusai és a dél-európai juhászkutyák között helyezkedik el. Impozáns megjelenése, valamint kiváló őrző-védő tulajdonságai miatt a jugoszláv fegyveres testületek eredményesen dolgozó szolgálati ebe. Nyugodt, fegyelmezett, tanulékony kutya. Manapság mar az egész világon elismert, közkedvelt fajta. Füle lelóg, farka csánkjáig ér. Szőrzete félhosszú, sűrű. Színe ordas, fekete, fehér, vörösesbarna. Marmagassága 50-60 cm, testtömege 30-40 kg.

Beauce-i juhászkutya. A múlt században a beauce-i juhászkutyát és a briard-t még egyazon fajtának tekintették, csupán 1896-ban ismerték el a beauce-i standardjét. Kezdetben a francia juhászok azokat az egyedeket tenyésztették tovább, amelyeknek hátulsó végtagján kettős farkalkarom volt, de hogy ezt miért tették, arra nincs magyarázat. Mindenesetre a beauce-i juhászkutyánál ma is megkövetelik ezt a furcsa „küllemi bélyeget". Hazájában bevált nyájőrző- és terelőkutya, hozzáértő kéz alatt pedig kiváló .védő- és kísérőeb. Néhány országban sportkutyaként is egyre többen tartják. Szilárd szervezetű, vakmerően bátor, kis igényű, nagyon hűséges, idegennel szemben barátságtalan. Rusztikus megjelenésű eb, különösen a színe miatt, meglehetősen hasonlít a dobermanra. Fülét általában csonkolják. Farka lelóg. Szőrzete rövid, színe fekete rajzos. Marmagassága 70 cm, testtömege 30-35 kg.

Brie-i juhászkutya. (Briard). Nyilvánvalóan „egy tőről" eredt a beauce-i juhászkutyával, csupán a szelekció során a briard-nál a hosszú szőrzet kialakítását tartották szem előtt. Egykoron a nyájőrzés és **a** terelés volt a feladata, de mivel „munkalehetősége" fokozatosan csökkent, házőrző, kísérő, testőr lett belőle. Sőt ma már az egész világon az egyik legnépszerűbb francia pásztorkutya. Rendkívül sokoldalú eb; számos fajta legjobb tulajdonságait egyesíti magában. Éppen ezért szinte bármilyen feladatra alkalmas: vakvezetésre éppen úgy, mint sportkutyának, nemcsak házőrzésre, hanem kedvencnek is kiváló. Munkakedvéről legendákat, mesélnek: tud és szeret is dolgozni, csak igényeljék tőle. Könnyen fegyelmezhető, de ha kell, rámenős, kemény, harcias. Ugyanakkor gazdájához gyengéd és végtelenül ragaszkodó. Megbízható, nagy gyermekbarát. Nem ugatós, csendes fajta. Nagy termetű, hosszú szőrzetű eb. Fülét csonkolják. Farka lelóg, végét kissé kunkorítja. Színe sárgásvörös vagy fekete. Marmagassága 56-68 cm, testtömege 32-36 kg.

Tervueren. Egyike a hat legismertebb belga juhászkutyafajtának. A múlt század végén a belga Tervueren városában (innen a neve) tenyésztették ki. Önálló fajtaként először 1907-ben szerepelt, és az akkori kutyakiállításon „a legszebb kutya” címet nyerte el. Eredeti munkakörében— nyájőrzésben és terelésben — utolérhetetlen. Az első világháborúban nagy hírnevet szerzett mint „szanitéckutya” ; hihetetlen biztonsággal, fáradhatatlanul kereste, kutatta fel a sebesült katonákat. Jellegzetes „egyemberes” kutya, el-hal a gazdájáért. Értelmi képességéről legendákat mesélnek. Munkakészsége, tanulékonysága, gyors felfogóképessége, engedelmessége ugyancsak közismert. Kiváló szaglása miatt alkalmas nyomkövetésre is. Külseje egyértelműen elárulja, hogy rokonságban áll a német juhászkutyával. Közepes nagyságú, izmos, elegáns megjelenésű, felálló fülű kutya. A groenandaeltől és a malinoistól elsősorban feketébe hajló, rőtesbarna szőrzete különbözteti meg. Marmagassága 56-66 cm, testtömege 24-28 kg.

Groenandael. A belga juhászkutyák története sajátos módon akkor kezdődik, amikor eredeti foglalkozásukra, a nyájőrzésre és terelésre egyre kevésbé volt szükség. A fő veszedelmet jelentő farkasok eltűntek, a legelőket bekerítették, a vasút kiépítésével a vásárokra vezető „juhterelő ösvények” feleslegessé váltak. Szerencsére viszont éppen ezekben az időkben kezdődött a kutyakiállítások divatja. Az ebszépségversenyek jó alkalmat nyújtottak a legjobb típusok megőrzésére: 1880 és 1890 között kialakultak a napjainkban is népszerű változatok — köztük a groenandael, amely a Groenandael városban élő Rose nevű tenyésztőnek köszönheti megszületését. Az első világháborúban ezek a kutyák is speciális kiképzést kaptak; futárszolgálatot teljesítettek. Később ragyogóan megállták a helyüket őrző-védő, illetve rendőrkutyaként is. A sportkutyások szintén szívesen foglalkoznak ezzel a fajtával, mivel igen tanulékony. A groenandael standardje teljesen megegyezik a tervuerenével, azzal a különbséggel, hogy szőrzete egyszínű fekete.

Tátrai hegyikutya. A lengyelek legismertebb, legszebb pásztorkutyája. A kuvaszhoz hasonló felépítésű, annál azonban erőteljesebb, hófehér, hosszú szőrzetű eb. Hazájában ma is a nyáj körül tevékenykedik, de házőrzőként és kedvtelésből is tartják. Feltételezik, hogy őse a bergamói juhászkutya — amely nem sokban különbözik a komondortól —, ezt azonban semmilyen írásos dokumentum nem támasztja alá. Nem ismeri a félelmet, éber, nyugodt természetű, tanulékony, könnyen kiképezhető. Gyermekszerető, a családhoz hűségesen ragaszkodik, jóindulatú, de szükség esetén keményen harcol. Sportkutyaként is megállja a helyét. Sok mozgási lehetőségre van szüksége. Feltűnően szép megjelenése miatt egész Európában elterjedt, közkedvelt eb. Nálunk is sokan tenyésztik. Azt mondják, hogy aki már tartott tátrai hegyikutyát, az sohasem tud megszabadulni a fajta varázsától. Hatalmas fejű, sötét szemű, barátságos tekintetű állat. Füle lelóg, farka csánkjáig ér. Orrtükre fekete, esetleg barna. Marmagassága 60-65 cm, testtömege 30-35 kg.

Lengyel alföldi pásztorkutya. Tulajdonképpen nincs adat arra, hogy mikor került a lengyel juhászok mellé; származását homály fedi. Bevált nyájőrző és terelőeb. Kinológiai szakkönyvek állítása szerint ősrégi fajta. A pásztorok régebben nem törődtek a kutya küllemével, viszont annál többet adtak munkaképességére, vérmérsékletére, terelőképességeire, igénytelenségére. Mindezeket a nagyszerű tulajdonságait a tenyésztők összes mesterkedései ellenére — mind a mai napig megőrizte. Hasonlít a pulihoz, csak nagyobb annál. Különleges, hosszú szőrzete miatt egyre több országban foglalkoznak a tenyésztésével. Néhány példány hazánkban is található. Füle lelóg, farkát gyakran rövidre csonkolják. Szőrzete kevés ápolást kíván, csak arra kell ügyelni, hogy ne nemezesedjen el. Minden kutyaszínben előfordul; leggyakoribb és legkedveltebb a kékesszürke, valamint a szürkésfehér. Marmagassága 40-52 cm, testtömege 28-30 kg.

Óangol juhászkutya. (Bobtail). Mintegy 200 évvel ezelőtt az angliai juhászok elhatározták, hogy kialakítanak egy mozgékony, szívós, értelmes pásztorkutyát. Masszív felépítésű ebre volt szükségük, olyanra, amely nemcsak őrző-védő munkára, hanem terelésre is alkalmas. Egyes feltételezések szerint különböző típusú nyájőrző kutyákat kereszteztek, s bár a fajtán nem nagyon vehető észre, állítólag még az ovcsarka és az orosz agár is szerepet kapott kitenyésztésében. A juhászok fáradozását siker koronázta, megszületett az új fajta, amelyet Old English sheepdog néven ismert meg a világ. Kezdetben munkakutya mivoltát farka levágásával igazolták, ezért nevezték el később bobtailnak (bob = kurta, tail = farok). Angliában még ma is használják nyájőrző kutyának, de házőrzőnek is bevált. Érdekes, szokatlan bundája és rendkívüli értelmi képessége miatt hazánkban is sokan tartják mint kedvencet. Hosszú szőrzete rendszeres, gondos ápolást kíván. Színe a szürke minden árnyalata, szürkéskék, fehér foltokkal vagy anélkül. Farkát rövidre csonkolják. Marmagassága 56 cm felett, testtömege 28-36 kg.

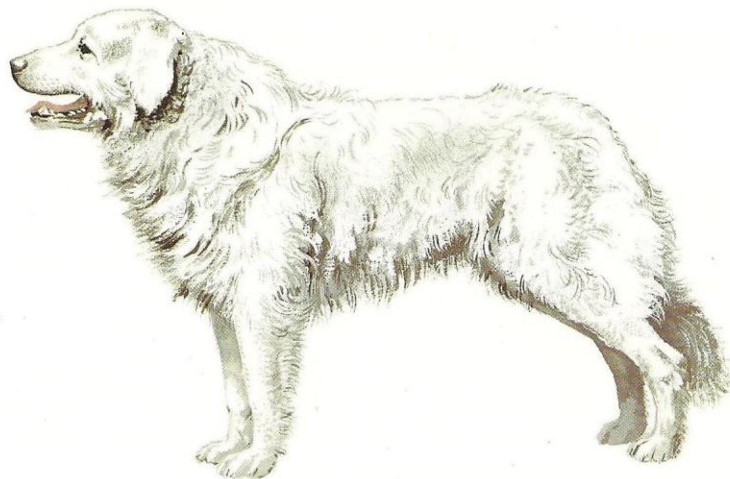
Szakállas collie. (Bearded collie). A fajtát 1944-ben ismerték el hivatalosan. Kezdetben magasföldi collie-nak nevezték, később kapta a bearded nevet. Elsősorban juhok, szarvasmarhák őrzésére, terelésére használták, bár vannak olyan vélemények, hogy korántsem dolgozik olyan jól, mint például a skót juhászkutya vagy a bobtail. Külleme kissé hasonlít az óangol juhászkutyáéra, de csak a gyakorlatlan szem téveszti össze a két fajtát. Skóciában és Angliában ma is nagyon kedvelt kutya; fanatikus rajongói ódákat zengenek érdekes egyéniségéről, nem mindennapi külleméről. Értelmes, szófogadó, kedveskedő, ragaszkodó eb, a gyerekeket különösen kedveli. Szőrzete hosszú, dús. Füle lelóg; farka csánkjáig ér. Színe vörösbarna, fekete, kékesszürke fehér foltokkal. Marmagassága 53-56 cm, testtömege 30 kg.

Abruzzói juhászkutya. Az olaszok legkedvesebb pásztorkutyája. Maremmannak is nevezik. Eredetéről nem sokat tudunk. Egyesek azt tartják, hogy valamikor a népvándorlások idején került Itáliába, mások viszont úgy vélik, a pireneusi hegyikutyákból tenyésztették ki. Feltehetőleg Közép-Ázsiából származik. Erős testi felépítése, a zord természeti viszonyokat kiválóan tűrő természete, félelmet nem ismerő harciassága miatt ideális nyájőrző. Olaszország egyes vidékein még ma is gyakran láthatók olyan hatalmas birkanyájak, amelyeket maremmannok terelnek, őriznek. Hófehér bundájú, rokonszenves, ugyanakkor méltóságteljes megjelenésű, nagy termetű, rusztikus külsejű kutya. Éber, hűséges, megvesztegethetetlen, manapság mint őrzővédő kutya is jól bevált. Szőrzete hosszú, de különösebb ápolásra nem szorul. Feje hatalmas, füle lelóg. Meglehetősen hasonlít a kuvaszra és a tátrai hegyikutyára. Marmagassága 60-80 cm, testtömege 50-70 kg.

Hovawart. Voltaképpen új keletű fajta — ősi névvel! Ugyanis már a középkori leírásokban olvashatunk a „hofwarth”-ról mint megbízható falusi őrzőkutyáról. Régi, 1473-ból származó szakkönyvek beszámolnak arról, hogy a hovawartot eredményesen alkalmazták betörök üldözésére, rejtekhelyük felkutatására, sőt nyomkövetésre is. A korabeli ábrázolások hosszú szőrű, kunkorodó farkú, masszív felépítésű ebként tüntetik fel. Mintegy fél évszázada a németek különböző nagy termetű hegyikutyákkal való keresztezés révén „feltámasztották” a fajtát. Az új hovawartot 1936-ban ismerték el hivatalosan. Nagy erejű, ám mégis mozgékony, éber, értelmes eb. Kiváló őrzővédő tulajdonságokkal rendelkezik, támadó kedve páratlan. Füle lelóg, farka csánkjáig ér. Hangja erős és mély. Szeme barna, értelmes tekintetű. Szőrzete hosszú. Színe: fekete alapon sárgásbarna foltok vagy egyszínű sárgásvörös. Marmagassága 55-70 cm, testtömege 30 kg.

Berni pásztorkutya. Olyan, mint a bernáthegyi — némileg kisebb kiadásban ! Fölöttébb előkelő származású pásztorkutya : a legenda szerint a római légiókkal került Svájcba mintegy kétezer esztendővel ezelőtt. Kulcsfontosságú feladatokat látott el; az Alpokban lévő raktárakat, átkelőhelyeket, útvonalakat őrizte. A rómaiak később elvonultak, a berni pásztorkutya azonban maradt. Feladatköre kissé megváltozott: őrizte gazdája házát, és kis kordékat is vontattak vele. Manapság elsősorban házőrzésre használják, de mint kísérő-védő kutya is jól bevált. Rendkívül megbízható, engedelmes, néha egészen szelíd, ugyanakkor éber, félelmet nem ismerő, könnyen kiképezhető állat. Kellemes megjelenésű, gyönyörű kutya. Hatalmas, busa feje, értelmes tekintete, kedves pofája, fényes, hosszú szőrzete igencsak vonzóvá teszi külsejét. Fehér mancsa, a fején található fehér orrcsík és a szügyét díszítő fehér csillag még inkább fokozza a hatást. Színe fekete-vörös-fehér. Marmagassága 58-70 cm, testtömege 35-50 kg.

Pireneusi hegyikutya. Azon nagy testű kutyák csoportjába tartozik, amelyek a különböző népvándorlások során kerültek Ázsiából Európába. Eredetileg a nyájakat őrizte a farkasoktól, medvéktől, tolvajoktól. Francia történészek szerint az ország délkeleti részén pireneusi hegyikutyák vigyázták a várakat, kastélyokat. Később a francia és az angol hadseregben is felbukkantak ezek a harcias, félelmetes erejű ebek. A mai napig megmaradtak azok a tüskés nyakörvek, melyeket harc közben viseltek. A pireneusi hegyikutya manapság majorságokat, gyártelepeket, nagyobb raktárházakat, fontos objektumokat „felügyel", de megtalálható a kertes házak, villák megvesztegethetetlen, félelmetes őreként is.

Feltűnően szép, mutatós megjelenésű, hófehér bundájú kutya, sárgásbarna foltokkal a fején, a fülén és a farka tövén. Füle kicsi, lelóg, szőrzete hosszú, tömött, lágy tapintású. Egész megjelenése, viselkedése méltóságteljes, tartózkodó. Marmagassága 65-80 cm, testtömege 45-55 kg.

XII. tábla

Karéliai medvekutya. Őshazája az egykori Karélia (Finnország). Nagyon közeli rokonságban áll a lajkákkal, s a spiccek kiterjedt családjába tartozik. Medve, hiúz, jávorantilop vadászatára használták és használják ma is. Valamennyi érzékszerve kifogástalanul működik, különösen a szaglása kiváló. Azzal a fantasztikus tulajdonsággal rendelkezik, hogy csalhatatlanul nyomára bukkan a medve téli alvóhelyének, ezzel a vadásznak felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Rendkívül harcias kutya, más ebet ritkán tűr meg maga mellett. Csodálatos őrző-védő tulajdonságokkal rendelkezik: bátor, vakmerő, gyors, energikus, idegenekkel szemben támadó. Kicsit önálló, már-már makacs, de megfelelő bánásmóddal könnyen kezelhető, engedelmes kutya. Mostanában kezd divatossá válni az egész világon mint megbízható kísérő és társ. Feje elkeskenyedő. Füle kicsi, feláll. Farkát hátára kunkorítja.. Szőrzete rövid. Színe fekete alapon fehér foltos, de lehet barnásfekete is. Marmagassága 48-60 cm, testtömege 20-22 kg.

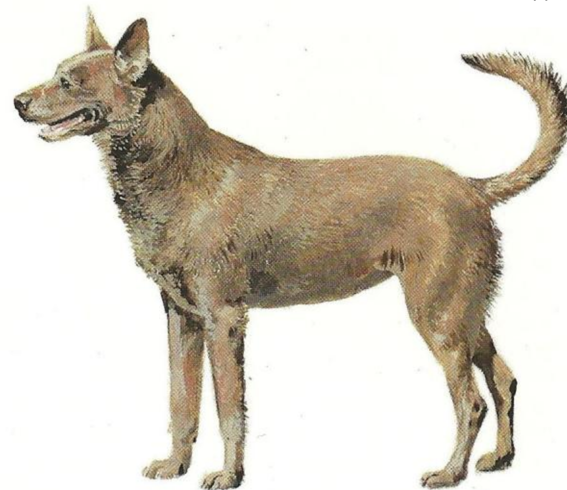
Basenji. Hasonlít az őskutyára. Arról nevezetes, hogy nem tud ugatni. Ha nagyon felmérgesítik, akkor morgás- vagy vinnyogásszerűhangot ad. A múlt század végén, a Kongó vidéki bantu törzseknél fedezték fel. Eredetileg senzinek, később kongói terriernek hívták, s csak 1939-ben kapta a basenji nevet. Egyes kinológusok szerint a dingótól és a sakáltól — származását tekintve — csupán a hátára kunkorodó farka különbözteti meg. Eredetéről semmit sem tudunk. Az biztos, hogy a primitív afrikai törzsek a mai értelemben nem tudatosan tenyésztették, egyszerűen megtűrték maguk mellett. Szűkös életviszonyaikat tekintve elképzelhető, hogy csakis a kis termetű egyedeket szaporították tovább, mivel nem volt mindegy, mennyit evett a senzi. Kissé akaratos, nehezen engedelmeskedő, meglehetősen önfejű kutya. Szőrzete rövid. Színe vörösessárga, sárgásbarna, szürkésfekete fehér foltokkal. Marmagassága 40-42 cm, testtömege 9-11 kg.

Kelpie. Ausztráliában tenyésztették ki valamikor az 1870-és· évek táján, a rövid szőrű skót juhászkutya felhasználásával. Híres-nevezetes pásztorkutya, mégpedig az egyetlen olyan fajta, amely napjainkban is tömegesen őrzi, tereli a birkanyájakat. Egy régebbi statisztika szerint az 1960-as évek végén még 80 000 kelpie „kereste meg kenyerét” Ausztráliában nyájőrzéssel. Gazdái, tenyésztői szerint egyetlen ilyen kutya hat ember munkáját helyettesíti! Különös módon ez a nagyszerű fajta Európában nem nagyon terjedt el. Viszonylag kis testű, nem túl szép megjelenésű eb. Szőrzete rövid, sűrű. Színe fekete, szürkésfekete, szürkésvörös, csokoládébarna, kékesszürke. Feje elhegyesedő, füle felálló. Farka lelóg, végét kissé visszahajlítja. Marmagassága 44-50 cm, testtömege 9-14 kg.

Flandriai pásztorkutya. Francia-belga eredetű fajta; valószínűleg a beauce-i juhászkutya és valamelyik francia drótszőrű vadászkutya keresztezéséből származik. Feladata a juhnyájak őrzése volt; azt írják, óraműpontossággal, önállóan, rendkívül megbízhatóan végezte dolgát. Az első világháború alatt mint szanitéckutya tevékenykedett: felkutatta a frontvonalban a sebesült katonákat. A heves harcok persze a kutyákat sem kímélték, „kötelességteljesítés közben” szinte az egész állomány elpusztult, de szerencsére 1923-ban néhány lelkes tenyésztő öszszefogott megmentésük érdekében. Létszámuk stabilizálódott, s nemsokára elterjedtek szinte az egész világon. Manapság elsősorban a francia rendőrség használja a flandriai pásztorkutyát, de kiváló házőrző és „személyi testőr” is. Hazánkban is található néhány példány. Hasonlít az óriásschnauzerre. Fülét csonkolják, farkát rövidre vágják. Szőrzete hosszú, trimmelik. Színe szürkésfekete vagy csíkos. Marmagassága 68-72 cm, testtömege 35-40 kg.

Holland bárkakutya. (Keeshond). Feltűnően hasonlít a német wolfspiccre, olyannyira, hogy sokan megkérdőjelezik mint önálló fajtát. Ugyanakkor a holland kutyatenyésztők nem tagadják, hogy a keeshondot Németországból bekerült spiccekből tenyésztették ki, de szerintük a két fajta egyáltalán nem azonos. Így vagy úgy, a holland bárkakutya már régóta rendkívül népszerű hazájában. Megtanulta, hogyan kell összekuporodnia gazdája bárkáján, hogy ne legyen útban. Ezért manapság akár lakásban, akár kertben tartják, egészen kis hellyel beéri. Érdekes módon munkakutyának sohasem alkalmazták; nem terelt nyájat, nem őrzött házat. Egyszerűen mindig az ember barátja volt, és az napjainkban is. Intelligens, engedelmes, hűséges, megvesztegethetetlen, gyermekszerető eb. A spiccek családjába tartozik: felálló füle, hátára kunkorodó farka és szőrzete mind, mind erre utal. Legszembeötlőbb külső jegye a „szemüveg" — egy, a szemek sarkából a fül irányába futó sötétebb vonal, amelynek belső köre világosabb a pofa színénél. Szőrzete különösen megkapó és szép; a fejen, a fülön és a végtagok elülső részén rövid, a test egyéb felületén hosszú. Színe ezüstszürke. Marmagassága 44-48 cm, testtömege 25-30 kg.

Soft-coated wheaten terrier. Egyes kinológusok szerint a fajta őse a már régen kihalt fekete-sárga színű angol terrier. Mások azt tartják, hogy az ír terrierből és a kerry blue terrierből tenyésztették ki. Írországban honos, évszázadok óta ismerik azon a tájon. Szokatlanul érdekes szőrzete, megnyerő külleme miatt Európa egyes országaiban is kezd elterjedni. Valamikor sokoldalú munkakutya volt: nyájőrzésre, terelésre, sőt rágcsálóirtásra is használták. Ma már hazájában is a ritka fajták közé tartozik, és csak kedvtelésből tartják. Szeret játszani, hancúrozni, egyébként nyugodt, engedelmes, de mint minden terriernek, neki is vérében van a küzdelem. Szőrzete hosszú, bőséges és lágy, hullámos vagy göndör. Színe búzasárga, az arcorri részen és a fülén sötétebb árnyalatú. Marmagassága 30-35 cm, testtömege 14-16 kg.

Staffordshire bullterrier. Az 1800-as években fantasztikus népszerűségnek örvendtek Angliában a „bikaheccek” és a kutyaviadalok. Az előbbiben a mai bulldogok ősei támadtak a felingerelt bikákra, az utóbbiban a kutyák harcoltak egymással — fajtára való tekintet nélkül — az arénában. 1835-ben betiltották a bikahecceket; a sportág szerelmeseinek figyelme ekkor a kutyaviadalok felé fordult. Ennek köszönhető, hogy az angol bányászok kialakították a küzdő kutyák sztárját, a staffordshire bullterriert. Mivel a cél az volt, hogy az „új” eb fürge, erős, kitartó és főleg gyors helyzetfelismerő legyen, ezért kitenyésztése során elsősorban az angol bulldogot és a sima szőrű foxterriert használták fel. Munkájukat siker koronázta, a létrehozott fajta kitűnő adottságokkal rendelkezik: nagyfokú támadókedve, hihetetlen robbanékonysága különösen alkalmassá teszi a küzdelemre. Ideális módon egyesíti magában a bulldog erejét és makacsságát, a foxterrier rámenősségét és gyorsaságát. Füle lelóg, farka csánkjáig ér. Szőrzete rövid, sűrű. Színe tigriscsíkos, sárgásvörös, fekete, fehér. Marmagassága 35-40 cm, testtömege 13-17 kg.

Boston terrier. Mivel a fajta kialakítói harcias ebet szerettek volna létrehozni, az angol bulldogot a bullterrierrel keresztezték. Tervük azonban nem sikerült, a Boston terrier — minden próbálkozás ellenére — békés, játékos, vidám természetű eb lett! Mindez az egyesült államokbeli Bostonban történt az 1870-és évek derekán. Önálló fajtaként csupán 1938-ban ismerték el — hosszas huzavona után. Ettől kezdve azonban gyors „karriert” futott be, divatos kutya lett egész Amerikában, sőt hamarosan más országokban is. Hazánkban nem tenyésztik. Feje gömbölyű, hasonlít kissé a francia bulldogra. Füle feláll, farkát csonkolják. Szőrzete rövid, sűrű. Színe tigriscsíkos, fehér jegyekkel a fején, a szügyén és az ujjain. Marmagassága 38-43 cm, testtömege 7-12 kg.

Ír vízispániel. Melyik spániel nem igazi spániel? Nos, az ír vízispániel! De kezdjük az elején... I. e. 4000-ből származó perzsa kéziratokban már találhatunk utalást bizonyos vízikutyákra. I. sz. 17-ben ugyancsak emlegetnek egyes forrásmunkák ilyen ebeket, sőt vízispánieleket is. A következő évszázadok azonban egyszerűen „hiányoznak” a fajta történetéből, s csupán annyit tudunk, hogy az ír vízispániel a századfordulón érte el népszerűségének csúcsát. Azóta létszáma folyamatosan csökken, és ma már bizony kifejezetten ritka kutyának számít. Felépítésre, külső megjelenésre lényegesen különbözik a többi spánieltől. Sokkal nagyobb, mint „rokonai”, feltűnően sűrű, göndör gyűrűcskékből álló bundát visel, és az egyetlen spániel, amelynek nem csonkolják a farkát. Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy kevésbé jó vadászkutya lenne társainál. Sőt elismerten az egyik legnagyszerűbb vízimadárvadász, de kedvencként is bevált. Elsősorban kertes házakban tartják előszeretettel. Tulajdonosai áradoznak róla: dicsérik igénytelenségét, alkalmazkodóképességét, tanulékonyságát, kedves, szelíd természetét. Gesztenyebarna vagy májbarna színváltozatban fordul elő. Marmagassága 51-59 cm, testtömege 22-30 kg.

Olasz griffon. (Spinone). Itália legismertebb, legjobb vadászkutyája. Szívós, fáradhatatlan, bátor, kiegyensúlyozott természetű, türelmes, engedelmes eb. Azt mondják róla, hogy mindenféle terepen és a legkülönbözőbb időjárási viszonyok között is egyformán megbízhatóan „dolgozik”. Különösen sűrű erdőben, mocsaras területeken van igazán elemében. Remekül úszik, szenvedélyesen apportíroz, szimata egészen kiváló. Az olaszok szerint egy Piemont környéki drótszőrű vadászkutyából alakult ki, s később Franciaországba kerülve belőle tenyésztették ki a francia griffont. A franciáknak erről persze más a véleményük. Szőrzete hosszú, dús, kissé drótszerű. Füle lelóg, farkát kurtítják. Színe fehér vagy fehér alapon gesztenyeszínű foltos. Marmagassága 58-70 cm, testtömege 28-32 kg.

Border terrier. Skócia és Anglia határvidékén tenyésztették ki ezt az eredeti megjelenésű ebet. Akkoriban a rókák ellen alkalmazták kiváló eredménnyel, s csak azt a kutyát szaporították tovább, amelyik a munkában bevált, a küllemével nem sokat törődtek. A divat ugyan ezt a fajtát is „felkapta”, de a border terrier ellenállt minden tenyésztői agyafúrtságnak és próbálkozásnak — bátor és csúnya maradt! Róka elleni küzdelemre ma is alkalmazzák; ezen a területen felveszi a versenyt bármelyik kotorékebbel. Nagyon értelmes, szeretetre méltó, szót fogadó társ. Tökéletesen alkalmazkodik a gazdájához, a családhoz, idegenekkel szemben azonban bizalmatlan. Nem verekedős kutya, de ha nem tud kitérni a harc elöl, akkor veszedelmes ellenfél. Igénytelen, szívós állat. Ritka fajta, nálunk sem tenyésztik. Szőrzete drótszerű, sűrű; a fején bajuszt és szakállt alkot. Szeme kicsi, sötétbarna. Füle előrebicsaklik, farka csánkjáig ér. Színe vörös, sárgásvörös, kékesvörös, szürkésvörös. Marmagassága 25 cm, testtömege 6-7 kg.

Manchester terrier. Eredetéről nem sokat tudunk; csak feltételezésekre szorítkozhatunk. Valószínűleg a sima szőrű foxterrier és a rövid szőrű whippet keresztezése révén alakították ki az angliai Manchester városában, de minden bizonnyal egyéb fajtákat is felhasználtak. Tenyésztői olyan kutyát „álmodtak meg”, amely patkányfogásra és nyúlvadászatra egyaránt alkalmas. Tervük azonban csak félig sikerült: „teremtményük” kiváló patkányfogó lett! Ma már nem űzi eredeti foglalkozását, sorsa „megpecsételődött” : mint annyi más munkakutya, a Manchester terrier is „kedvenccé” vált. Sokan kifejezetten csúnyának, mások viszont szép külleműnek tartják. Egy azonban biztos: kedves, játékos, vidám, rendkívül tanulékony, ragaszkodó, s csak alig-alig ugatós kutya. Tartás tekintetében igénytelen. Rövid szőrzete különösebb ápolást, gondozást nem igényel. Füle előrebicsaklik, mint a terriereké általában. Farkát a hátvonalában tartja. Színe fekete rajzos, a dobermanra emlékeztet. Marmagassága 30-40 cm, testtömege 4-8 kg.

Sealyham terrier. Angol vidravadász kutya. Megszületésének története a következő: az 1860 és az 1890-és évek között élt a walesi Sealyham városában egy bizonyos Edwards kapitány, aki szenvedélyes vidravadász hírében állt. Különböző kopókat tartott, ám sikeres vadászathoz terrierekre is szüksége volt. A helybeli terrierek nem feleltek meg céljainak, ezért kitenyésztett egy viszonylag kis termetű, de bátor, szívós, fürge kutyát, amely lépést tudott tartani a kopókkal, befért minden kotorékba, és bátran szembeszállt nála sokszorta nagyobb ellenfelekkel is. Ez a kutya volt a Sealyham terrier. Ma már persze ez a fajta sem űzi eredeti „foglalkozását”, szobakutya lett belőle is. Miután minden helyzethez és feladathoz kiválóan alkalmazkodik - ezt a „sorscsapást” is kibírta valahogy! Gazdájának sok örömet szerez ragaszkodásával, kedves, vidám természetével. Szőrzetét évente legalább kétszer trimmelni kell. Fején szakállt és szemöldököt alakítanak ki, a koponyáján és a fülén a szőrt rövidre vágják, teste alsó részén viszont szinte a földet söpri. Füle lelóg, farkát kurtítják. Színe leggyakrabban fehér vagy citromsárga, a fején és a fülén barna, illetve bronzszínű jegyek lehetnek. Marmagassága 30 cm, testtömege 7-9 kg.

Dandie dinmont terrier. Tulajdonképpen tiszteletre méltó az az elszántság, amellyel az angol kutyatenyésztők olyan sokféle kutyafajtát alakítottak ki. Egyebek között a dandie dinmont terriert, ezt az érdekes megjelenésű, derék kis vadászkutyát, amelynek tetszetős külleme jó természettel párosul. Intelligens, hűséges eb, s annak ellenére, hogy „igazi” terrier, viszonylag békés, könnyen kezelhető, nem túl ugatós állat. Bár eléggé kis termetű, feje kifejezetten nagy. Füle lecsüng, farkát felfelé tartja. Szőrzete kb. 5 cm hosszú; sajátos módon durva és lágy szálak keverednek bundájában, s ez különösen érdekessé teszi egész megjelenését. Gondos ápolást kíván. Színe szürkésfekete vagy mustársárga. Marmagassága 20-25 cm, testtömege 7-9 kg.

West highland white terrier. Eredetileg a cairn terrier (lásd XXV. tábla) egyik változata volt — ugyanolyan rövid végtagokkal, durva szőrzettel, vidáman csapkodó farokkal, foxterrierszerű fejjel. Csupán a színükben volt eltérés. A fajta története egyébként állítólag úgy kezdődött, hogy János király (1199-1216) hat fehér kis „földtúró kutyát” küldött ajándékba a francia királynak. Ezek lehettek a west highland white terrier ősei. Később ezt a „dicső származást” úgy tűnik elfelejtették, mert a múlt század második felében a tenyésztők kifejezetten szégyellték, ha olykor fehér színű kölyök született a cairnalomban. Szerencsére akadt egy „különc”, aki — miközben a többiek szorgalmasan elpusztították a fehér egyedeket — éppen az ellenkezőjét cselekedte: a nem fehér színű példányokat selejtezte ki a tenyészetéből. Így alakult ki a fajta modem változata, amely azután hamarosan a kutyakiállítások egyik legkedveltebb sztárja lett. Jogosan: ugyanis kis termetéhez képest szilárd szervezetű, bátor, keménykötésű, fürge, értelmes kutya. Makulátlan hófehér szőrzetét persze rendszeresen ápolni, gondozni kell. Füle kicsi, feláll. Farkát felfelé tartja, nem csonkolják. Marmagassága 28 cm, testtömege 7-10 kg.

Kis oroszlánkutya. (Petit chien lion). Sok kutyafajta viseli az oroszlán jelzőt, mégpedig furcsa módon főképpen az apró termetű ebecskék, amelyek természetesen nem testi erejük, méreteik, hanem „oroszlánszerű” megjelenésük — sörényük, bojtos farkuk — miatt kapták ezt a hangzatos elnevezést. Ilyenek : a pekingi palotakutya, a Ihass apso, valamint a bichon család egyes tagjai — a máltai selyemkutya, a manila és a havannai pincs. Az „igazi” törpe oroszlánkutya francia fajta; apró termetű, vidám, eleven, kissé az uszkárhoz hasonló fazonra nyírják, farka pedig bojtban végződik, ettől lesz megjelenése „oroszlános”. Füle lelóg, farkát hátára kunkorítja. Minden kutyaszínben előfordul; a fehér, a fekete és a citromsárga színű példányok a legkeresettebbek. Ideális kedvenc, a világ számos országában tenyésztik. Marmagassága 20-35 cm, testtömege 2-4 kg.

Schipperke. Réges-régi fajta, egyesek szerint már az 1500-as évek derekán létezett. Feltételezhető, hogy őse valamilyen spiccszerű kutya vagy a már kipusztult belga pásztorkutya kisebb termetű változata volt. A XVI. század vége felé Belgium St. Gery területén a kézművesek és a vargák egyes vasárnapokon felvonultak fekete színű, farkatlan ebeikkel, amelyek mesterien megmunkált, ékes nyakörvet viseltek. Lehetséges, hogy ezek a kutyák a schipperke elődei voltak. Hazájában elsősorban a halászok tartották mindenes ebként, szinte hozzátartozott a hajókhoz. A belgák nagyon szerették ezt a fajtát, erre utal sokféle becenevük: kis hajós, kis kapitány, kis fekete ördög stb. Az első brüsszeli kutyakiállításon, 1880-ban a schipperke már elismert fajtaként szerepelt, méghozzá óriási sikerrel. Hamarosan átkerült Angliába, valamint az Egyesült Államokba, ahol folytatta diadalútját. Ma már sok országban tenyésztik és kedvelik. Bátor, éber, intelligens, élénk, hűséges, ragaszkodó kis kutya. Füle feláll, farkát egészen rövidre csonkolják. Szőrzete drótszerű, hosszú, nyakán jellegzetes gallért alkot. Színe fekete. Marmagassága 26-35 cm, testtömege 3-9 kg.

Eurázsiai kutya. A Nobel-díjas, tudós, etológus, Konrad Lorenz irányításával - a csau-csau és a wolfspicc keresztezése révén — a német tenyésztők teremtették újjá ezt az ősrégi, kihalt fajtát. Mintegy húszéves munkájuk eredményeként 1973-ban a Brüsszelben székelő Nemzetközi Kinológiai Szövetség (FCI) elismerte az eurázsiai kutyát mint önálló fajtát. Bár azóta néhány országba eljutott, a tenyésztők szilárd elhatározása továbbra is a szelektálás, nem pedig a mindenáron történő szaporítás; szeretnék még jobban egységesíteni a fajtát. Úgy tetszik, teljes sikerrel! Hasonlít a csau-csauhoz, de annál karcsúbb testű, elkeskenyedő fejű. Füle kicsi, feláll. Farkát hátára kunkorítja. Szőrzete hosszú, dús; a fejen, a fülön és a végtagok elülső részén rövid. Értelmes, önálló, higgadt, kiegyensúlyozott természetű eb. Színe vörös vagy fekete, esetleg kékesszürke. Marmagassága 52-60 cm, testtömege 20-32 kg.

Sheltie. Az Észak-Skóciához tartozó Shetland szigetről származik. Az ottani zord, rideg éghajlat nagy hatással volt a helyi állatvilágra. A törpe juh, a shetlandi póniló részint a környezet, részint az ember tudatos beavatkozása révén jött létre. A sheltie-vel is ez történt. Ez a kutya lényegében a skót juhászkutya kicsinyített mása. Kezdetben a spiccre hasonlított, és csak a collie-val való többszöri keresztezés után alakult ki mai formája. Valamikor terelésre is használták a sheltie-t, de napjainkban már kizárólag kedvencként tartják. Világszerte szeretik dekoratív megjelenése, kis termete és kellemes természete miatt. Különleges küllemét pazar, hosszú szőrzetének köszönheti, de ez az „ékes ruházat" állandó, gondos ápolást igényel. Értelmes, éber, nagyon hűséges, büszke és öntudatos, de szófogadó. Mindig kész a hancúrozásra, idegenekkel szemben azonban kissé bizalmatlan. Minden jó tulajdonsága ellenére nálunk nem tudott igazán meghonosodni, pedig megérdemelné. Feje keskeny, elegáns. Füle félig feláll, csúcsa előrebicsaklik. Farka lelógó. Színe trikolór (fekete-fehér-vörös), gold sable (vörös-fehér), blue merle (kékesszürke alapon feketés vagy vöröses spriccelt, fehér jegyekkel). Marmagassága 33-38 cm, testtömege 6-7 kg.

Whippet. Anglia északi részén élő bányászok tenyésztették ki több száz évvel ezelőtt az angol agár, a sima szőrű foxterrier és a kis olasz agár felhasználásával ezt az ügyes, gyors, kis termetű, miniatűr „angol agarat". Bár eredetileg versenycélokra alakították ki a whippetet, ma már egyre többen tartják elegáns, szép külleme miatt kedvtelésből is. Angliában manapság is rendeznek fogadásokkal egybekötött whippetfutamokat. Nem is gondolná az ember, hogy ez az apró eb 60 km/óra sebességgel is képes futni! Az időjárással szemben ellenálló, nem agresszív és nem ugatós kutya. Kecses, nyúlánk, hihetetlenül izmos. Mozgása könnyed, élénk. Rövid és drótszőrű változatban tenyésztik. Minden kutyaszínben előfordul, színkeverékekben is. Marmagassága 44-47 cm, testtömege 5-12 kg.

Welsh corgi, pembroke. A „corgi” ősi kelta nyelven kutyát jelent. Kétféle típusa van: a pembroke és a cardigan. Egymástól csupán színezetükben különböznek, továbbá abban, hogy a pembroke farkát kölyökkorban rövidre csonkolják (gyakran farok nélkül jön a világra). A pembroke a kedveltebb változat, olyannyira, hogy szinte teljesen kiszorította a „kutyapiacról” a cardigan corgit. Valamikor — rövid lábai ellenére — kitűnő pásztorkutyaként tevékenykedett, illetve falusi porták éber és bátor őrzője volt. Napjainkra engedelmességéről híres, könnyen nevelhető szobakutya lett belőle. Azt tartják, hogy kitenyésztésénél felhasználták a tacskót, valamint a spiccet, de az sem kizárt, hogy más fajtákat is. Kis termetű, erőteljes felépítésű eb. Rókaszerű feje, felálló, hegyes füle spicc „beütésre” vall. Szőrzete rövid, sűrű, testhez simuló. Színe sárgásvörös, fehér jegyekkel. Marmagassága 25-30 cm, testtömege 8-11 kg.

Mopsz. Angolul „pug”-nak nevezik, ami egyesek szerint a latin pugnus = ököl szóból ered, és arra utal, hogy a kutya arcorri része ökölbe zárt kézre emlékeztet. Sokkal valószínűbb feltevés, hogy óangolul a „pug” általában kedvencet jelent, különösképpen kedvenc majmot, s ezt a kifejezést kedveskedő értelemben használták. A fajta eredete eléggé homályos. Általános vélemény, hogy Hollandiából származik, de eredetileg Kínából került oda, s a pekingi palotakutya rövid szőrű változata. Mindenesetre Angliába a XIX. században jutott el, és hihetetlen gyorsasággal közkedveltté vált, annak ellenére, hogy kissé „zajos” kutya. A „hozzá nem értők” szerint röfög, horkant, hörög, szuszog, prüszköl. Rajongói viszont azt állítják, hogy érdekes kis „hortyogása” nem más, mint kommunikálás a gazdájával. Nagy szemű, barátságos tekintetű, értelmes eb. Füle kicsi, lecsüngő. Farkát hátára kunkorítja. Rövid szőrzete sárgásbarna, ezüstszürke, arcorri részen sötét maszkkal. Marmagassága 25-28 cm, testtömege 6-8 kg.

Si-cu. Az egyik híres „oroszlánkutya” a sok közül. No persze nem csekély fantáziára van szükség ahhoz, hogy ezt a parányi ölebet oroszlánnak nézze valaki! Az elfogult kutyatulajdonosok számára azonban semmi sem lehetetlen. A magyarázat végül is egyszerű: „si-cu” kínai nyelven oroszlánkutyát jelent, s ha szemügyre vesszük ezt az apró termetű kutyácskát, azonnal kiderül, hogy van némi köze — ha nem is az állatok királyához, de Kínához! Gömbölyű fejét dús szőrzet bontja, tekintélyes pofaszakállal és szakállal rendelkezik — hasonlít kissé a pekingi palotakutyához. Őshazája Tibet; feltehetőleg évszázadok óta él azon a tájon. Kínából a XIX. században került át Európába, ahol pazar küllemével és szőrzetével, érdekes, eredeti megjelenésével, kedves egyéniségével rövidesen meghódította a kutyabarátokat. Élénk, éber, vidám természetű kutya. Szőrzete hosszú, selymes. Színe változatos, valamennyi kutyaszínben és színárnyalatban tenyésztik. Marmagassága 28 cm, testtömege 5-8 kg.

Japán spániel. Valószínűleg a pekingi palotakutya leszármazottja, de legalábbis közös őstől erednek. Egyes források szerint i. sz. 732-ben egy koreai misszionárius különleges kis kutyát küldött ajándékba a japán császárnak, s ezzel vetette meg a fajta alapjait. Mások viszont azt tartják, hogy buddhista szerzetesek és tanítók vitték be ezeket az ebeket Japánba, körülbelül a Zen-buddhizmus megjelenésével egy időben, vagyis i. sz. 520 körül. Annyi bizonyos: a csint valamikor régen kizárólag a japán uralkodócsalád és a főnemesség otthonaiban tartották és tenyésztették. Angliában 1880-ban jelentek meg a fajta első képviselői, de egy angol szakkönyv már 1863-ban ilyen meglepő megállapítást tett róluk: „Ezeket az ölebeket nagy becsben tartják, bár inkább furcsák, mint szépek. Kialakításukban valószínűleg szerepe volt a szakénak (híres japán rizspálinka) is; ennek köszönhetik törpe termetüket.” Szőrzete hosszú, selymes. Színe fehér alapon fekete vagy vörösessárga foltos. Az arcorri rész mindig fehér. Feje gömbölyű.
Marmagassága 18—28 cm testtömege 2-4 kg.

Cairn terrier. Azon ritka fajták egyike, amely mind a mai napig megőrizte vadászkutya jellegét. Valaha a Skócia közelében fekvő néhány szigeten élt, ott, ahol a skye terriereket már régóta tenyésztették. Érthető tehát, hogy akkoriban a két fajta egyedei gyakran „összekeveredtek”, s ezeket a keverékeket rövid szőrű skye terriereknek hívták. Nevüket később cairn terrierre változtatták, mivel ezek a kutyák a Skóciában mindenfelé megtalálható kelta sírhalmok (cairnek) mélyén meghúzódó rókával vagy vadmacskával ádáz dühvel bántak el. Legalábbis így szól a fáma a cairn terrierek létrejöttéről. Az akkori tenyésztőknek persze kisebb gondja is nagyobb volt annál, mint hogy megörökítsék a fajta történetét. Ok mindössze a rókákat és a vadmacskákat próbálták a cairn terrierek segítségével jószágaiktól távol tartani. A legtöbb terrierrel ellentétben a cairn egyáltalán nem agresszív, és nem bonyolódik feleslegesen semmiféle verekedésbe. Nagyon szereti a gyerekeket, ami ugyancsak nem éppen terriertulajdonság. Így nem csoda, hogy sok országban egyre népszerűbb. Nálunk nem tenyésztik. Apró termetű eb. Feje hasonlít a rókáéhoz, füle feláll. Szőrzete drótszerű, kemény. Színe szürkésvörös, vörös, homoksárga, majdnem fekete, szürkésfekete. Marmagassága 30 cm, testtömege 6,3 kg.

Cavalier King Charles spániel. Köztudomású, hogy az angolok nagyon szeretik az állatokat. Ezt bizonyítja — egyebek között az is —, hogy számos különleges és érdekes kutyafajtát tenyésztettek ki. Ezek közül az egyik legkedvesebb, legsikerültebb kis eb a cavalier King Charles spániel. Nem azonos a King Charles spániellel, amelynek arcorri része rövidebb, és az alsó metszőfogai előbbre állnak a felsőknél. Szép küllemű, különleges fejformájú, intelligens kutya. Mozgékony, temperamentumos, de sohasem hangos. Színe fehér alapon vörös foltos vagy fehér alapon fekete és vörösbarna foltos, de lehet egyszínű vörös is. Marmagassága 28-34 cm, testtömege 4,5-8,5 kg.

XXV. tábla

Fáraókutya. Neve egyértelmű utalás egyiptomi eredetére. Ezek után talán már mondani sem kell, hogy ősi fajta. Előkelő származásának bizonyítéka az az óegyiptomi, feketére festett arany, alabástrom és ezüst díszítésű gyönyörű faszobrocska, amely Tutanhamon fáraót ábrázolja átváltozásai során, Anubisz kutya alakjában. Tutanhamon fáraó kilencéves korában került Egyiptom trónjára, és tizennyolc éves korában halt meg. Mégis világhírűvé vált, elsősorban azzal a ténnyel, hogy 3265 esztendő elteltével napvilágra kerültek földi maradványai és páratlan értékű kincsei, melyek között ott volt az imént emutett szobor, amely megdöbbentően hasonlít a mai fáraókutyára. Ez a feltűnő megjelenésű, nyúlánk, karcsú, szép állat az agarak ősi típusát képviseli. Kitűnő ugró és futó. Arról is nevezetes, hogy ha elfárad, orrtükre és füle kipirul! Értelmes, barátságos, játékos eb. Nagyon szeret vadászni, a vérében van a kiszemelt préda üldözése. Szőrzete rövid, színe sárgásvörös, vörös vagy fehér, egyenlőtlenül elosztott foltokkal. Marmagassága 57-70 cm, testtömege 28-30 kg.

Amerikai cocker spániel. A spánielfélék nagy múltú híres vadászkutyák. Egyik jeles képviselőjük az amerikai cocker spániel, amelyet az angol cocker spánielből alakítottak ki. A spánielek közül a legkisebb termetű, és tegyük hozzá: a legérdekesebb megjelenésű változat. Az amerikai vadászok egyenesen lelkesednek érte; különösen nagyszerű vízi munkáját dicsérik. Kétféle változatban tenyésztik: a súlyosabbal vadásznak, a könnyebb típust kedvencként tartják. Rendkívül jó természete, kiváló alkalmazkodóképessége, vidám, játékos természete miatt az egész világon egyre népszerűbb. Hazánkban is tenyésztik. Értelmes, ragaszkodó, szófogadó, ráadásul szép megjelenésű kutya. Hosszú, elegáns szőrzetét és fülét rendszeresen, gondosan ápolni kell. Farkát hátvonalával egy vonalban tartja. Színe fekete, barna vagy kétszínű (fekete és cserbarna), illetve háromszínű (fekete-fehér-cserbarna). Marmagassága 35,5-38 cm, testtömege 10-14 kg.

Brüsszeli griffon. Kis termetű belga fajta. Fölöttébb hasonlít a majompincsre. (Lásd XXIX. tábla.) Sokan a brüsszeli griffon leszármazottjának tekintik, de az a valószínűbb, hogy mindkét fajta egy ismeretlen közös őstől származik. A brüsszeli griffon a természet piciny csodája. Apró eb, ám a nagyok karakterével rendelkezik! Aktív, ügyes mozgású. Megtalálható benne a törpe kutyák valamennyi jó tulajdonsága. Kedélye vidám, ragaszkodó. Élénksége intelligenciával párosul. Eredetileg patkányfogóként is használták, ma már kizárólag kedvtelésből tartják. Ideális kedvenc, játékos természetével sok örömet szerez gazdájának. Kitűnő jelzőeb, minden zajra rendkívül élénken, azonnal reagál. Kis méretei és rokonszenves tulajdonságai alapján egyre jobban divatba jön az egész világon. A fajta szerelmesei lelkesednek kutyájukért, de vannak, akik visszataszítónak találják. Feje gömbölyű, fülét csonkolják. Szeme nagy, kidülledő, barátságos tekintetű. Farkát rövidre kurtítják. Szőrzete félhosszú, borzas, különösen érdekessé teszi a fejét. Színe rozsdavörös. Marmagassága 24-28 cm, testtömege 3-5 kg.

Bichon frise. Francia-belga eredetű fajta. A bichon jelzőt általában a kis termetű, többnyire fehér színű, hosszú szőrű kutyák elnevezésére használják. Ilyen a bichon frise, a máltai selyemszőrű kutya és a havannai bichon. Mindhárom fajta meglehetősen hasonlít egymásra, csak a gyakorlott szem tud különbséget tenni közöttük. Származásáról nem sokat tud a kinológiai szakirodalom. Lehetséges, hogy valamennyien egyetlen közös őstől erednek, de az is elképzelhető, hogy egymástól függetlenül alakultak ki. A bichon frise kifejezetten luxuseb. Élénk temperamentumú, vidám, kedves, értelmes kutyácska. Okosságáról lelkes tulajdonosai dicshimnuszokat zengedeznek. Szőrzete finom, selymes, dugóhúzószerűen csavarodott, 7-10 cm hosszú, hófehér. Füle lelóg, farkát hátára hajlítja. Marmagassága maximum 30 cm, testtömege 3-5 kg.

Papillon. Régi francia kutyafajta. Lógó fülű változatát phalénenek nevezik. A „papillon” egyébként magyarul pillangót jelent. Hogyan lesz egy kutyából pillangó? Nos úgy, hogy a papillon feje — a szemei között húzódó vékony fehér sávval, valamint felálló, nagy füleivel — valóban kiterjesztett szárnyú pillangóra emlékeztet. Származása — mint a legtöbb fajtáé — bizonytalan. Mindenesetre már a XVI. században ismerték. Kis termetű ebecske lévén, gazdájával a világ bármely tájára könnyen eljuthatott, s így szinte mindenütt elterjedhetett. Ez lehet a magyarázata annak a feltevésnek, hogy Dél-Amerikából származik, s hogy a csivavának is köze van kialakulásához. Ez persze nem valószínű, inkább a csivava köszönheti létezését a papillonnak. Érdekes megjelenésű luxuskutya. Értelmes, élénk, gazdájához nagyon ragaszkodó ebecske. Szőrzete hosszú; színe barnásvörös, fehér foltokkal; fehér alapon fekete foltos, illetve fekete-fehér-vörös. Marmagassága 25-28 cm, testtömege 1,5-4 kg.

Kínai kopasz kutya. A világ minden táján előfordulnak meztelen, azaz szőrtelen kutyák. Van: abesszíniai, afrikai, török, antillai, mexikói és kínai meztelen eb. Régebben azt hitték ezekről a furcsa megjelenésű állatokról, hogy nem is fajtatiszta kutyák, hanem korcsok! Egészen pontosan még ma sem tudják, hogy miért kopaszok. Valószínűleg egyfajta alkalmazkodási jelenségről van szó, melynek előidézője a meleg, nedves éghajlat. Ezek a kutyák tudniillik általában a trópusi vagy féltrópusi tájakról származnak. Ami a kínai meztelen ebet illeti, eredeti hazájában, Kínában már régen kipusztult. A világ egyik legdrágább kutyája, az NSZK-ban például ötezer márkát is megadnak egy-egy ilyen kölyökért. Engedelmes, intelligens, de egy kissé szeszélyes. Mivel a hideget rosszul tűri, városi lakásba való luxuseb. Bőre csupasz, csupán a fején, a farkán és a mancsain található némi szőrzet. Színe minden „kutyaszín” lehet, egy színben vagy foltokkal tarkítva. Marmagassága 30 cm, testtömege 4 kg.

Majompincs. A brüsszeli griffon leszármazottjának vagy elődjének tartják ezt a kedves, mulatságos ebecskét — de hogy melyikük élt előbb, azon mindmáig élénk vita folyik. A legvalószínűbb az, hogy mindkét kutya valamilyen ismeretlen őstől ered. Mindenesetre közeli rokonoknak tűnnek; a XVII. századi festményeken gyakran látni mindkét fajtára emlékeztető kis termetű ebeket. Miért hívják majompincsnek? Talán azért, mert az embernek a majomról annak mulatságos arckifejezése jut az eszébe, és az affenpincher valóban ilyen: komikus, ugyanakkor bájos megjelenésű kutya. Gyors, rendkívül élénk, ragaszkodó, engedelmes, értelmes, de kissé szeszélyes állat. Könnyen nevelhető, kis lakásban is jól tartható öleb. Feje gömbölyű, szeme sötét. Fülét hegyesre kupírozzák, farkát rövidre csonkolják. Járása tipegő. Szőrzete drótszerű, durva, sűrű. Színe fekete, szürkésfekete, kékesszürke, vörösessárga. Marmagassága 25-28 cm, testtömege 1,5-2 kg.

Tibeti terrier. Elnevezése megtévesztő, tudniillik nem sok köze van a terrierekhez. Angliában például — sokak szerint jogosan! — a si-cuval és a lhasa apsóval sorolják egy csoportba. Hasonlít is a lhasa apsóra, sőt még a mi pulinkra is! Minden jel arra vall, hogy ősrégi fajta, állítólag a tibeti szerzetesek tenyésztették ki sok-sok évszázaddal ezelőtt. Érdekes, hogy számos fajtával ellentétben, lényegében megmaradt eredeti, természetes egyszerűségében: lompos, nyíratlan, olyan, akár egy kis termetű falusi korcs. Élénk vérmérsékletű, értelmes, tanulékony, nagyon hűséges fajta. Kiváló házőrző, az idegeneket már messziről jelzi. Hosszú szőrzete kevés ápolást igényel. Színe fehér, fekete, szürke, arany, krém, illetve ezeknek keveréke. Teste négyzetbe rajzolható. Füle lecsüng, farkát hátára kunkorítja. Marmagassága 33-40 cm, testtömege 8-12 kg.

NÉVMUTATÓ

(A római számok a színes táblákat, az arab számok a képeket ismertető szövegoldalakat jelölik.)

HU ISSN 0324-3168
ISBN 963 11 6395 4
Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó: Sziládi János igazgató
Kossuth Nyomda (880493), Budapest, 1989
Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Felelős szerkesztő: Karádi Ilona
Szakmailag ellenőrizte: Veress István
Műszaki vezető: Szakálos Mihály
Képszerkesztő: Árva Ilona
Műszaki szerkesztő: Deák Ferencné
Terjedelem: 2,76 (A/5) ív. IF 6213

38-, Ft

A sorozatban
legutóbb megjelent kötetek

Tengeri állatok 2. (2. kiadás)
Macskák
Vízinövények
Kína kerti virágai
Gyomnövények
Gombák 2.
Egzotikus hüllők
Állatkerti emlősök (3. kiadás)
Madarak (5. kiadás)
Szobanövények
Halak (4. kiadás)
Trópusi csigák, kagylók

